

बूढानीलकण्ठ क्षेत्र विकास समिति (गठन) आदेश, २०५३

नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति

२०५४।२।६

विकास समिति ऐन, २०१३ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायको आदेश जारी गरेको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यस आदेशको नाम “बूढानीलकण्ठ क्षेत्र विकास समिति (गठन) आदेश, २०५३” रहेको छ ।

(२) यो आदेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस आदेशमा, -

(क) “समिति” भन्नाले दफा ३ बमोजिम गठित बूढानीलकण्ठ क्षेत्र विकास समिति सम्भन्धनु पर्छ ।

(ख) “बूढानीलकण्ठ क्षेत्र” भन्नाले काठमाडौं जिल्ला अन्तर्गत देहायका क्षेत्रहरू सम्भन्धनु पर्छ ।

(१) पूर्व- चपली भद्रकाली गाउँ विकास समितिको वडा नं. ५ को वागद्वार नागी गुम्बा, सोही गाउँ विकास समितिको वडा नं. ३ को देवीडाँडा, तौलुङ्ग जाने मूल सडकबाट सतरूद्रेश्वर र नौलिङ्गेश्वर भद्रकालीसम्म ।

(२) पश्चिम- विष्णु बूढानीलकण्ठ गाउँ विकास समितिको वडा नं. ६ को साँधमा पर्ने टोखा चण्डेश्वरी भगवती मन्दिरसम्म ।

(३) उत्तर- विष्णु बूढानीलकण्ठ गाउँ विकास समितिको वडा नं. ७ को टोखा स्वास्थ्य निवास जाने बाटो हुँदै विष्णु पादुका मन्दिर र चपली भद्रकाली गाउँ विकास समितिको वडा नं. ५ को सतरूद्रेश्वर महादेव मन्दिरसम्म ।

(४) दक्षिण- चपली भद्रकाली गाउँ विकास समितिको तौलुङ्ग जाने बाटो हुँदै विष्णु बूढानीलकण्ठ गाउँ विकास समितिको वडा नं. २ हुँदै गङ्गादेव मन्दिर हुँदै खड्का भद्रकाली गाउँ विकास समितिको वडा नं. ३ र ५ को धरमपुर र खड्का भद्रकाली मन्दिर जाने बाटोसम्म ।

- (ग) “अध्यक्ष” भन्नाले समितिको अध्यक्ष सम्भन्नु पर्छ ।
- (घ) “सदस्य” भन्नाले समितिको सदस्य सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले समितिको अध्यक्ष र सदस्य-सचिव समेतलाई जनाउँछ ।
- (ङ) “कार्यकारी निर्देशक” भन्नाले दफा ६ बमोजिम नियुक्त कार्यकारी निर्देशक सम्भन्नु पर्छ ।
- (च) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस आदेश अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भन्नु पर्छ ।

३. **बूढानीलकण्ठ क्षेत्र विकास समितिको गठन** : (१) बूढानीलकण्ठको सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक र साँस्कृतिक विकास गर्न बूढानीलकण्ठ क्षेत्र विकास समिति नामक एउटा समितिको गठन हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिमा देहायका सदस्यहरू रहनेछन् :-

- (क) नेपाल सरकारले तोकेको व्यक्ति - अध्यक्ष
- (ख) बूढानीलकण्ठ क्षेत्रसंग सम्बन्धित समाजसेवी, बुद्धिजीवी तथा प्रतिष्ठित व्यक्तिहरूमध्येबाट नेपाल सरकारले मनोनीत गरेका पाँच जना व्यक्तिहरू - सदस्य
- (ग) प्रतिनिधि, वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय - सदस्य
- (घ) प्रतिनिधि, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय - सदस्य
- (ङ) प्रतिनिधि, अर्थ मन्त्रालय - सदस्य
- (च) प्रतिनिधि, युवा खेलकूद तथा संस्कृति मन्त्रालय - सदस्य
- (छ) प्रतिनिधि, गृह मन्त्रालय - सदस्य
- (ज) प्रतिनिधि, भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय - सदस्य
- (झ) प्रतिनिधि, आवास तथा भौतिक योजना मन्त्रालय - सदस्य
- (ञ) प्रतिनिधि, शिक्षा मन्त्रालय - सदस्य
- (ट) प्रतिनिधि, राष्ट्रिय योजना आयोग - सदस्य

(ठ)	प्रतिनिधि सभा सदस्य, काठमाडौं क्षेत्र नं. ३	- सदस्य
(ड)	प्रतिनिधि, काठमाडौं महानगरपालिका	- सदस्य
(ढ)	अध्यक्ष, विष्णु बूढानीलकण्ठ गाउँ विकास समिति	- सदस्य
(ण)	कार्यकारी निर्देशक	- सदस्य-सचिव

(३) अध्यक्ष तथा मनोनीत सदस्यहरूको पदावधि चार वर्षको हुनेछ र निजहरू पुनः मनोनीत हुन सक्नेछन् ।

(४) नेपाल सरकारले आवश्यक देखेमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी समितिका सदस्यहरूमा आवश्यक थपघट वा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

(५) समितिले आवश्यकता अनुसार अन्य स्वदेशी तथा विदेशी व्यक्तिहरूलाई समितिको बैठकमा पर्यवेक्षकको रूपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

४. **समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार** : समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

- (क) बूढानीलकण्ठ क्षेत्रको विकास सम्बन्धी योजना तथा कार्यक्रमहरू स्वीकृत गरी कार्यान्वयन गराउने ।
- (ख) बूढानीलकण्ठ क्षेत्रभित्रको सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक तथा साँस्कृतिक विकासको निमित्त त्यस क्षेत्रभित्रका प्राचीन, धार्मिक, साँस्कृतिक, मठ मन्दिर, धर्मशाला, विहार, सरोवर वा यस्तै प्रकारका ऐतिहासिक महत्वका वस्तुहरूको विकास, अन्वेषण अनुसन्धान गर्ने र त्यसको अभिलेख राख्ने तर यस्तो कार्य गर्दा स्वीकृति लिनु पर्ने निकायको पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
- (ग) बूढानीलकण्ठ क्षेत्रको विकास सम्बन्धी योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नको लागि नेपाल सरकार, विदेशी सरकार, राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था वा व्यक्तिसंग सम्पर्क र समन्वय गर्ने ।
- (घ) बूढानीलकण्ठ क्षेत्रभित्र पर्ने पर्यटकीय क्षेत्रको विकास गर्ने ।
- (ङ) बूढानीलकण्ठ क्षेत्रभित्र कुनै स्थान विशेषको महत्व, गरिमा, मान्यता र सम्बेदनशीलतालाई ध्यानमा राखी उक्त स्थानमा गर्न नहुने कार्यहरू तोकी निषेध र नियन्त्रण गर्ने, गराउने ।

- (च) बूढानीलकण्ठ क्षेत्रभित्रको प्राकृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण गर्ने तथा वातावरणीय सन्तुलन कायम गर्ने ।
- (छ) बूढानीलकण्ठ क्षेत्रको सुव्यवस्था र विकासको लागि आवश्यक मापदण्ड तयार गरी नेपाल सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त भएपछि लागू गर्ने ।
- (ज) बूढानीलकण्ठ क्षेत्रभित्र पर्ने बाटोघाटो, पिउने पानी, शैक्षिक विकास, जनश्वस्थ्य, पुस्तकालय तथा अन्य आवश्यक कुराहरूको व्यवस्था र विकास गर्ने ।
- (झ) बूढानीलकण्ठ क्षेत्रभित्र मनाइने विभिन्न चाडपर्व, मेला आदिको आवश्यक सुव्यवस्था गर्ने, गराउने ।
- (ञ) बूढानीलकण्ठ क्षेत्रभित्रका सरकारी, गैरसरकारी तथा निजी क्षेत्रबाट सञ्चालन हुने विकास निर्माण कार्यहरू सञ्चालन गर्ने नियकाहरू बीच समन्वय कायम गर्ने ।
- (ट) बूढानीलकण्ठ क्षेत्रको विकासका लागि आवश्यक गुरु योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- (ठ) बूढानीलकण्ठ क्षेत्रको महत्व दर्शाउने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा सभा, सम्मेलन, गोष्ठी वा प्रदर्शनीको आयोजना गर्ने ।
- (ड) समितिले आवश्यकता अनुसार नियमहरू बनाई स्वीकृतिको लागि नेपाल सरकारमा पेश गर्ने ।
- (ढ) यस आदेश बमोजिम समितिको उद्देश्य पूर्ति गर्नको लागि गर्नु पर्ने अन्य आवश्यक कार्यहरू गर्ने, गराउने ।

५. **समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि** : (१) समितिको बैठक वर्षको कम्तीमा चार पटक बस्नेछ ।

(२) समितिको बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ र बैठक बस्ने सूचना बैठक बस्ने भन्दा कम्तीमा पन्ध्र दिन अगावै सदस्यहरूलाई दिनु पर्नेछ ।

(३) समितिको कूल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत सदस्यहरू उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागि गणपुरक संख्या पुगेको मानिने छ ।

(४) समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।

(५) समितिको निर्णय सदस्य-सचिवले प्रमाणित गर्नेछ ।

(६) समितिको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितमा समितिका सदस्यहरूले आफू मध्येबाट छानेको सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(७) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

६. **कार्यकारी निर्देशक** : (१) समितिको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा काम गर्न नेल्स सरकारले कार्यकारी निर्देशकको नियुक्ति गर्न सक्नेछ ।

(२) कार्यकारी निर्देशकको पदावधि चार वर्षको हुनेछ ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेल्स सरकारले आवश्यक देखेमा कार्यकारी निर्देशकको पदावधि समाप्त नहुँदै पदबाट हटाउन सक्नेछ ।

(४) कार्यकारी निर्देशकको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त तथा सुविधा नेल्स सरकारको स्वीकृति लिई समितिले तोके बमोजिम हुनेछ ।

७. **समितिका कर्मचारी** : (१) समितिले आवश्यकता अनुसार समितिका कर्मचारीहरू नियुक्ति गर्न सक्नेछ ।

(२) समितिका कर्मचारीहरूको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त तथा सुविधा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८. **समितिको कोष** : (१) समितिको एउटा छुट्टै कोष हुनेछ र सो कोषमा देहायका रकमहरू रहनेछन् :-

(क) नेपाल सरकारबाट प्राप्त रकम ।

(ख) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले चन्दा वा सहायता स्वरूप प्रदान गरेको जिन्सी वा नगद रकम ।

(ग) अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था, विदेशी सरकार वा व्यक्तिबाट प्राप्त रकम ।

(घ) समितिले उपलब्ध गराएको कुनै सेवा वापत प्राप्त हुन आउने रकम ।

(ङ) समितिलाई काठमाडौं जिल्ला विकास समिति, काठमाडौं महानगरपालिका वा अन्य कुनै निकायबाट प्राप्त अनुदान रकम ।

(च) अन्य स्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (ग) अन्तर्गतको रकम प्राप्त गर्नु अघि समितिले नेपाल सरकारको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(३) समितिको कोषमा रहने रकम नेपालको कुनै बैंकमा खाता खोली जम्मा गरिने छ ।

(४) समितिको नामबाट गरिने सबै खर्च उपदफा (१) बमोजिमको कोषबाट व्यहोरिनेछ ।

(५) समितिको खाता सदस्य-सचिव र अध्यक्ष वा निजले तोकेको सदस्यको संयुक्त दस्तखतबाट सञ्चालन हुनेछ ।

९. लेखा र लेखा परीक्षण : (१) समितिको आय-व्ययको लेखा प्रचलित कानून बमोजिम राख्नु पर्नेछ ।

(२) समितिको लेखा परीक्षण महालेखा परीक्षकको विभाग वा सो विभागबाट तोकेको लेखा परीक्षकबाट हुनेछ ।

(३) नेपाल सरकारले समितिको आय-व्ययको लेखा, तत् सम्बन्धी कागजात र अरू नगदी, जिन्सी जुनसुकै बखत जाँचन वा जाँचन लगाउन सक्नेछ ।

१०. उपसमिति वा कार्यटोली गठन गर्न सक्ने : (१) समितिले यो आदेश र यस आदेश अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम आफूले गर्नु पर्ने काम गर्न, गराउनको निमित्त आवश्यकता अनुसार उपसमिति वा कार्यटोलीहरू गठन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन हुने उपसमिति वा कार्य टोलीहरूको काम, कर्तव्य, अधिकार तथा कार्यविधि समितिले तोके बमोजिम हुनेछ ।

११. बैठक भत्ता तथा अन्य सुविधा : सदस्यहरूले तोकिए बमोजिम बैठक भत्ता तथा सुविधा पाउनेछन् ।

१२. अधिकार प्रत्यायोजन : समितिले आफूलाई प्राप्त अधिकार मध्ये केही वा सबै अधिकार आवश्यकता अनुसार अध्यक्ष, सदस्य, सदस्य-सचिव वा समितिको कुनै अधिकृतस्तरको कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

१३. नेपाल सरकारसंग सम्पर्क : समितिले नेपाल सरकारसंग सम्पर्क राख्दा युवा, खेलकूद तथा संस्कृति मन्त्रालय मार्फत राख्नु पर्नेछ ।
१४. समितिको कार्यालय : समितिको मुख्य कार्यालय विष्णु बूढानीलकण्ठ गाउँ विकास समितिमा रहनेछ र आवश्यकता अनुसार अन्य स्थानमा पनि सम्पर्क कार्यालयहरू रहन सक्नेछन् ।
१५. नियम बनाउने अधिकार : समितिले यस आदेशको उद्देश्य पूर्तिको लागि आवश्यक नियमहरू बनाउन सक्नेछ र नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भएपछि मात्र त्यस्तो नियमहरू लागू हुनेछन् ।

नेपाल कानून आयोग